

Шановні читачі!

Ви тримаєте у руках книгу, яка певною мірою ілюструє тримваллий і непростий шлях розвитку та становлення нині загальнознаного, одного з найбільших та найавторитетніших навчальних закладів України — Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля (студенти та викладачі з великою пошаною і повагою називають свою alma mater — «Далівський університет»), який у 2010 році святкує 90-річний ювілей.

Відлік існування університету розпочався 27 березня 1920 року, однак ґрунтовні історичні дослідження останніх років висвітлюють новий погляд на дату зародження навчального закладу. Історики вважають, що університет має значно більший вік і передумови його створення базуються на освітньо-науковому досвіді Луганщини, який пов'язаний із бурхливим розвитком промисловості у XVIII та XIX століттях. На той час Луганськ уособлював історичний центр промисловості України, тому для забезпечення інтенсивного економічного та промислового розвитку виникла необхідність започаткування та відкриття професійних технічних навчальних закладів.

Відомо, що у 1823 році на Луганщині з'явилися паростки майбутньої технічної освіти — у місті заснована гірнична школа, відкрита при ливарному заводі. Ця школа була першим професійно-технічним навчальним закладом не лише Донецького басейну, й усієї Південної України.

Наскільки ґрунтовно підходили в той час до організації підготовки технічних спеціалістів, засвідчують наступні архівні дані. Навесні 1827 року було зроблено запит гірничного начальника Луганського ливарного заводу до Департаменту гірничих та соляних справ на придбання книг на загальну суму 8000 карбованців. Більшість із них становила література технічного напрямку, а саме: «Курс чистої математики», «Подземная геометрия», «Рассуждения о минералогии», «Минералогический словарь», «Основание общей физики», «Лекция физико-химического курса», «Всеобщая химия», «Металлургия», «Описание паровой машины», «Наставление о строении всякого рода мельниц» та інші.

Перелік назв підручників і особливо розмір суми на їх придбання (достатньо сказати, що 1 пуд борошна у той час можна було купити за 0,26–0,3 карбованця) свідчать про велику увагу до, висловлюючись сучасною мовою, матеріально-технічного забезпечення навчального процесу. Свідченням особливої уваги до розвитку освіти є також перелік прізвищ спеціалістів і науковців, які перебували на той час у Луганську. Серед них такі відомі, як Іван Августович Тіме — один із засновників теорії різання металів і автор багатьох наукових праць із гідравліки та машинобудування, Аполлон Федорович Мевіус — автор багатьох наукових робіт та підручників, Ілліодор Федорович Фелькнер — автор багатьох підручників та один із сімох (за всю історію) лауреатів Демідовської премії Академії наук, Євграф Петрович Ковалевський — почесний член Академії наук та ін.

До цього можна додати ще один цікавий факт: на одній із міжнародних конференцій до делегації нашого університету підійшов професор із Польщі та розповів, що про Луганськ йому відомо ще з дитинства. Виявилося, що наприкінці XIX — на початку XX століття його дід, професор технічного напрямку, кілька років працював у нашому місті.

Усі ці нові факти зараз успішно досліджуються істориками, тож побажаємо їм успіху у цій справі. Але сьогодні ми святкуємо 90-річчя нашої рідної alma mater, і мета цієї книги — розповісти про становлення університету за останні роки.

У перші десятиріччя із дня заснування навчального закладу його керівники змінювалися майже щороку, а архівні документи практично повністю знищено. З пошани до непростої долі керівників того часу (назва посади теж змінювалася в унісон із перипетіями історичного розвитку довоєнного періоду: від завідувача до ректора) доречно назвати їхні прізвища. У названі часи попередник нинішнього Далівського університету очолювали М. П. Мігулін, О. М. Треков, М. П. Кулаков, В. В. Афанасьєв, В. І. Токарев, Б. В. Краюшкін, С. Р. Волошин, М. М. Зайцев, О. С. Башлик, С. І. Ветошкін, А. Р. Карлін, Л. В. Зак.

У роки Другої світової війни Луганський машинобудівний інститут було евакуйовано з Луганська до міста Омськ (Росія). Там він пустив таке міцне коріння, що невдовзі було створено теперішній Омський державний технічний університет, який сьогодні, до речі, є найбільшим навчальним закладом у Сибіру (ми вдячні цьому нині дуже шанованому вищому навчальному закладу за повагу до засновника — Луганського машинобудівного інституту, засвідчену у меморіальній дошці на головному корпусі). У післявоєнні роки в Луганську наша alma mater відновлюється практично з нуля, бо вся матеріально-технічна база і більшість викладачів zostалися в Омську, та згодом розвивається до теперішнього Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля.

Довгий та тернистий шлях становлення навчального закладу закарбувався у пам'яті людей, які крок за кроком працювали заради розвитку найбільшого освітнього центру Луганщини, яким сьогодні є університет. Спогади тих, хто будував великий Храм науки, покладено в основу циклу книг. Ініціатива видання спогадів випускників із самого початку належала професору Б. П. Румянцеву — колишньому ректорові машинобудівного інституту. В 2003 році Борис Павлович видав спогади випускників Луганського машинобудівного інституту. У цій найпершій книзі зібрано спогади тридцяти випускників 1960–1975 років, які успішно працюють у різних сферах.

Невдовзі у 2004 році вийшла у світ друга книга спогадів під назвою «Воспоминания випускников Восточноукраинского национального университета имени Владимира Даля». В ній уміщено спогади колишніх випускників про вибір спеціальності, вступні іспити, навчання в інституті, названо імена улюблених викладачів і наставників, які зробили значний внесок у їх становлення як висококваліфікованих фахівців, учених, керівників і просто щиросердних людей. У другій книзі зібрано спогади вже тридцяти трьох випускників.

Третя книга — «Ми — далівці», присвячена 85-річчю із дня заснування університету, містить спогади вже не лише випускників, а й професорсько-викладацького складу університету та відображає історичний і науковий розвиток університету.

Концепцію спогадів закладено і в структуру четвертого видання «Ми — далівці», яку ви тримаєте в руках. Ця книга містить два ключові компоненти такого роду видань — історію розвитку навчального закладу та розповідь про сучасний стан університету. Крім того, обгрунтовується також спрямована на майбутнє ідеологія побудови Далівського університету з урахуванням світових тенденцій розвитку сучасної вищої школи.

Обираючи спосіб викладення інформації, ми уникали розміщення насичених цифрами складних історичних досліджень, що сприйнятливі тільки для спеціалістів, та аж ніяк не для широкого кола читачів. Тому, не відходячи від традиції, два головні компоненти викладено крізь призму спогадів та власного сприйняття тих, хто творив та творить історію цього величного навчального закладу, — тих, хто гордо іменує себе «далівець» і пов'язав своє життя на певному етапі з Далівським університетом. Іншими словами, за основу був прийнятий загальновідомий вислів: «Історія — це біографія».

Тож перед вами, шановні читачі, — життя найбільшого освітнього центру Луганщини — Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля!

З повагою від авторського колективу видання
О. Голубенко — ректор,
Ю. Осенін — проректор із наукової роботи,
Г. Щербак — редактор прес-центру